

Rheoli Llifogydd yn Naturiol yn nalgylch Tregatwg

Mae cyfnodau o law trwm dros y blynyddoedd diwethaf wedi amlygu effeithiau llifogydd ar lawer o gymunedau yng Nghymru, gan gynnwys Dinas Powys.

Rydym yn archwilio ffyrdd o leihau perygl llifogydd ac effeithiau newid yn yr hinsawdd i ardal Dinas Powys drwy reoli llifogydd yn naturiol yn nalgylch Tregatwg.

Beth yw rheoli llifogydd yn naturiol?

'Rheoli llifogydd yn naturiol' yw gweithio gyda phrosesau naturiol i leihau'r perygl o lifogydd, drwy adfer nodweddion naturiol, storio dŵr dros dro, cynyddu faint o ddŵr y gellir ei ddal yn y pridd i helpu i arafu a lleihau llif y dŵr i'r nentydd ac afonydd.

Rydym yn archwilio rheoli llifogydd yn naturiol sy'n ymgorffori llawer o fuddion, ac rydym hefyd yn parhau i fod yn agored i atebion priodol adeiledig ar raddfa fach a all weithio ochr yn ochr â phrosesau naturiol. Nid yw'n cynnwys defnyddio seilwaith atal llifogydd traddodiadol fel argloddiau llifogydd neu waliau.

Buddion rheoli llifogydd yn naturiol:

- **lleihau** effeithiau glaw trwm ar golli pridd
- **gwella** ansawdd dŵr, iechyd pridd, iechyd anifeiliaid, a'r gallu i wrthsefyll sychder
- **gwella** bioamrywiaeth, yn cefnogi cynefin bywyd gwylt, a lles cymunedol
- **lleihau** effaith llifogydd i gymunedau i lawr yr afon
- **cefnogi** cynhyrchiant y tir
- **galluogi** ffermydd i amrywiaethu
- **storio** carbon ac yn helpu i addasu i newid yn yr hinsawdd

Cyfleoedd i reoli llifogydd yn naturiol yn nalgyrch Tregatwg

Cyfleoedd	<h2>Storio dŵr</h2> <p>Gall pyllau, crafiadau, bwndeli a phantiau storio dŵr dros dro, lleihau dŵr sy'n mynd i mewn i afonydd ac arafu llif y dŵr dros y tir.</p>	<h2>Malurion pren mawr mewn sianeli afonydd</h2> <p>Mae hyn yn arafu'r llif drwy annog dŵr llifogydd i ollwng dros dro ar y gorlifdir lle bo hynny'n addas.</p>	<h2>Adfer gorlifdiroedd, gwlyptiroedd ac ystumiau afonydd</h2> <p>Gellir storio llawer iawn o ddŵr ac arafu'r llif drwy ganiatáu i ddŵr llifogydd ollwng dros dro yn naturiol ar dir.</p>	<h2>Adfer gwrychoedd a choed</h2> <p>Mae hyn yn dal glaw, yna mae'r dŵr yn anweddu o'r dail gan arwain at llai o ddŵr yn cyrraedd y ddaear. Mae hefyd yn helpu pridd i ddal mwy o ddŵr.</p>	<h2>Plannu wrth ymyl afonydd ac ar draws llethrau</h2> <p>Gall llwyni, lleiniau clustogi glaswellt, neu goed arafu'r llif, helpu pridd i amsugno mwy o ddŵr, a helpu i sefydlogi glannau afonydd.</p>	<h2>Rheoli pridd a thir</h2> <p>Rheoli cywasgu pridd, a cylchdroadau cnydau a da byw.</p>
Enghreifftiau						
Buddion eraill	<ul style="list-style-type: none"> • dal dŵr yn ystod adegau o sychder • cynhyrchiant tir • llai o golli pridd • iechyd pridd • cefnogi rhywogaethau infertebratau a phlanhigion • ansawdd dŵr 	<ul style="list-style-type: none"> • iechyd pridd • cynhyrchiant tir • amrywiaeth o nodweddion cynefin afonydd • bioamrywiaeth • gwella strwythur sianel • dal gwaddod a gwella ansawdd dŵr 	<ul style="list-style-type: none"> • iechyd pridd • cynhyrchiant tir • amrywiaeth o nodweddion cynefin afonydd • bioamrywiaeth • ansawdd dŵr • gwella strwythur sianel • yn caniatáu llifogydd mwy naturiol a llai pwerus, gan arwain at sefydlogi glannau afonydd • draenio'n ôl i'r afon yn naturiol 	<ul style="list-style-type: none"> • cysgod a lloches ar gyfer anifeiliaid • arafu dŵr wyneb • dal a ffiltro dŵr ffo, yn atal colli gwrtaith, gwaddod a plaladdwyr • iechyd pridd • bioamrywiaeth • ansawdd dŵr • amsugno a storio carbon 	<ul style="list-style-type: none"> • sefydlogi glannau afonydd • llai o erydiad • cysgod a lloches ar gyfer anifeiliaid • dal a ffiltro dŵr ffo, yn atal colli gwrtaith, gwaddod a plaladdwyr • bioamrywiaeth a chynefin • ansawdd dŵr • amsugno a storio carbon 	<ul style="list-style-type: none"> • llai o golli pridd • iechyd pridd • llai o ardaloedd dyfrlawn • dal dŵr yn ystod adegau o sychder • bioamrywiaeth • ansawdd dŵr • arafu llif dŵr

Camau Nesaf

Mae gweithio gyda'r gymuned leol, yn enwedig perchnogion tir ac eiddo, yn allweddol i roi mesurau rheoli llifogydd yn naturiol ar waith a lleihau'r perygl o lifogydd.

Ar hyn o bryd rydym yn cyfarfod â thirfeddianwyr, tenantiaid a stiwardiaid tir i archwilio cyfleoedd posibl.

Rydym yn annog pawb sydd â diddordeb yn y prosiect i rannu eu gwybodaeth leol, eu syniadau a'u pryderon.

Manylion cyswllt

Gallwch gysylltu â'r tîm ar e-bost neu ar y ffôn.

 dalgylchtregatwgdinaspowys@cyfoethnaturiolcymru.gov.uk

 03000 65 3000

 <https://bit.ly/rheoli-llifogydd-yn-naturiol-dalgylch-tregatwg>